

Dankzij de
juiste keuzes een
goed pensioen

Antwoorden

Magazine voor pensioengerechtigden

Winter 2023

Onlangs heeft Pensioenfonds ING een deelnemerspeiling gehouden over een eventuele overgang van het Fonds naar het nieuwe pensioenstelsel.

Yvonne de Kleijn geniet sinds een jaar van haar pensioen. Ze kijkt terug op een goede begeleiding vanuit Pensioenfonds ING.

Actuaris Henk Bruins van Pensioenfonds ING over de invloed van de onrust in de wereld op uw pensioen.

Deelnemers en gepensioneerden zijn over het algemeen positief over Pensioenfonds ING. Dat blijkt uit het klanttevredenheidsonderzoek.

Inhoud

‘Van anti ben ik nu zelfs een voorstander geworden!’

Hoe kijkt u aan tegen het eventueel overgaan naar het nieuwe pensioenstelsel?

To the point

In deze vaste nieuwsrubriek vindt u korte berichten die voor u van belang kunnen zijn. Zoals wat te doen bij een scheiding of verhuizing naar het buitenland.

Weet dat uw mening voor ons telt

‘Uw vraag, mening of reactie bepaalt mede onze communicatie’

Hoe is het om met pensioen te zijn?

Welke pensioenkeuzes heeft Yvonne de Kleijn gemaakt en hoe kijkt ze daarop terug?

Welke externe factoren hebben invloed op mijn toekomstige pensioen?

Wat betekent de onrust in de wereld voor uw pensioen?

Wat vindt u van ons?

Wat vindt u van ons? We vroegen het aan deelnemers en gepensioneerden.

4

6

8

10

12

14

We blijven graag in contact met u

De jaarwisseling staat voor de deur. Een tijd voor samenzijn, lekker eten en natuurlijk de kerstgedachte. Maar met alle onrust en ellende in de wereld, ook een moment om stil te staan bij hoe goed we het in Nederland hebben. Hoewel we in ons land niet direct worden geraakt door de vele conflicten die gaande zijn en door het natuurgeweld dat ook dit jaar weer flink opspeelde, voelen we natuurlijk wel de gevolgen ervan. Bijvoorbeeld door de toegenomen inflatie. Omdat we ons goed kunnen voorstellen dat u zich afvraagt of deze ontwikkelingen van invloed zijn op uw (toekomstige) pensioen besteden wij daar aandacht aan in deze editie van *Antwoorden*. Verder leest u hoe Yvonne de Kleijn (68) zich voorbereid heeft op haar pensioen en hoe zij nu profijt heeft van de pensioenkeuzes die zij gemaakt heeft.

Eerder hebben we u al laten weten dat wij het belangrijk vinden om doorlopend contact met onze deelnemers en gepensioneerden te hebben. Zo toetsen we met regelmaat op verschillende manieren of u achter onze thema's, ambities en overtuigingen staat. Dit voorjaar hebben we een klanttevredenheidsonderzoek gehouden, waarvan de uitkomsten positief waren. Gepensioneerden geven Pensioenfonds ING in 2023 gemiddeld een 8,3, deelnemers een 7,5. In dit magazine delen we wat we met uw suggesties doen.

Dank ook voor de belangstelling om deel te nemen aan de deelnemerspeiling rondom het nieuwe pensioenstelsel. 41% van de deelnemers staat positief tegenover invaren in het nieuwe stelsel, 26% houdt het liever zoals het is, en de rest is neutraal. Op dit moment is er nog geen verzoek om over te gaan naar het nieuwe pensioenstelsel gekomen van de sociale partners, die erover beslissen. Daar hebben zij tot uiterlijk 1 januari 2025 de tijd voor. Doordat Pensioenfonds ING een rijk fonds is, kan een overgang naar het nieuwe pensioenstelsel gunstig zijn voor deelnemers van Pensioenfonds ING. Wanneer dat eventueel precies dan zou gaan gebeuren is helaas nu nog niet te zeggen.

Elk jaar, begin december besluiten wij als Bestuur over verhogingen van de pensioenen die de (afgeleide) prijsindex volgen. Bij het drukken van dit magazine was het besluit nog niet bekend. Voor de laatste informatie hierover verwijs ik u graag naar onze website.

Deze editie van *Antwoorden* is weer met veel aandacht gemaakt. Mocht u tijdens het lezen toch nog vragen hebben, neem dan gerust contact met mij op.

Met vriendelijke groet,

Peter van Meel
Algemeen directeur Pensioenfonds ING

petervanmeel@pfing.nl

Colofon

Antwoorden, het magazine van Stichting Pensioenfonds ING, verschijnt drie keer per jaar en is bestemd voor alle deelnemers van het Fonds. Met dit magazine geeft het Fonds u antwoorden op vragen over uw pensioen en actuele thema's.

Eindredactie: Bestuursbureau Pensioenfonds ING • **Concept & realisatie:** Reach Communications, Baarn • **Fotografie:** Verse Beeldwaren en Marco Hofsté

Reageren?

Wilt u reageren op de inhoud van dit magazine? Of wilt u een volgende keer meewerken aan dit blad? Stuur dan een e-mail naar communicatie@pfing.nl.

DEELNEMERSPEILING NIEUW PENSIOENSTELSEL

Grote groep deelnemers (41%) staat positief tegenover een eventuele overgang naar het nieuwe pensioenstelsel

Onlangs heeft Pensioenfonds ING een deelnemerspeiling gehouden over een eventuele overgang van het Fonds naar het nieuwe pensioenstelsel. Alle deelnemers zijn uitgenodigd om hun mening te laten horen. In totaal hebben 3.917 deelnemers de vragenlijst ingevuld. Een groot deel van de deelnemers staat positief tegenover een overgang naar het nieuwe stelsel (41%). Een derde (33%) staat neutraal tegenover het nieuwe stelsel en iets meer dan een kwart (26%) houdt alles liever zoals het is.

Ronald van der Kuil (66)
Gepensioneerd, voorheen Nationale Nederlanden

“Gooi geen oude schoenen weg voor je nieuwe gevonden hebt die minimaal hetzelfde zijn — maar bij voorkeur beter. Wij hebben een uitstekende pensioenregeling met een hoge dekkinggraad, een goed beleggingsbeleid en goede communicatie. Waarom zou je dan overgaan?”

In het onderzoek viel op hoe belangrijk het is dat deelnemers begrijpen wat er mogelijk gaat veranderen. Deelnemers die aangaven informatie te hebben ingewonnen over het nieuwe stelsel zijn er positiever over dan degenen die dat niet hadden gedaan. Gepensioneerden zijn bovendien vaker positief dan werkenden. Ook blijkt er een duidelijk verband te zijn met de verwachting over de hoogte van het pensioen; een verwacht hoger pensioen correspondeert met een positieve houding tegenover een overgang naar het nieuwe stelsel en vice versa. Het is goed om te zien dat er veel vertrouwen is in Pensioenfonds ING over de mate van zorgvuldigheid waarmee men verwacht dat het Fonds handelt.

Uitkomsten zijn raadgevend

De uitkomsten van de deelnemerspeiling zijn raadgevend. Het Fonds neemt de uitkomsten serieus en heeft deze meegegeven aan de sociale partners (werkgevers en vakbonden) en aan de verenigingen van oud-medewerkers van ING en NN. Uiteindelijk beslist niet Pensioenfonds ING, maar zijn het de sociale partners die over een overgang naar het nieuwe stelsel beslissen. Pensioenfonds ING let vervolgens op uitvoerbaarheid en evenwichtigheid.

Wat doen we met de feedback?

Naar aanleiding van de feedback die we hebben ontvangen zullen we de gevolgen van een eventuele overgang naar het nieuwe pensioenstelsel voor uw pensioen concreter proberen te maken. De verwachting is dat uw pensioen in het nieuwe stelsel hoger zal uitvallen, maar als het langdurig tegenzit kan het pensioen ook naar beneden worden bijgesteld. Dat is nu ook zo.

Arend Venema (70)
Gepensioneerd, voorheen Nationale Nederlanden

“In het nieuwe stelsel is er geen onderscheid meer tussen loon- en prijsindex en hoeven er minder hoge buffers aangehouden te worden. Ik heb er vertrouwen in dat Pensioenfonds ING de goede rendementen kan voortzetten. Overgaan naar het nieuwe stelsel lijkt mij, zeker voor een rijk fonds als Pensioenfonds ING, voordeliger dan doorgaan op de huidige weg. Het zou een verhoging kunnen betekenen. Waarom dan vijf jaar wachten? Ik ben 70 jaar, maar er zijn ook pensioengerechtigden van in de negentig... Als sociale partners het verzoek doen bij Pensioenfonds ING zou ik zeggen: zo snel mogelijk overgaan! Wat ik wel prettig zou vinden, is als dat verzoek er eenmaal ligt, we een concreet voorbeeld krijgen: dit gebeurt er als we een rendement maken van -5% en dit bij een rendement van +5%. Als dat helder gecommuniceerd wordt, vindt waarschijnlijk 75% van de deelnemers en gepensioneerden de overgang naar het nieuwe stelsel een goed idee.”

Paul Zoet (68)
Gepensioneerd, voorheen Nationale Nederlanden

“In eerste instantie stond ik sceptisch tegenover overgaan naar het nieuwe pensioenstelsel. Vooral omdat ons Fonds een gesloten fonds is en er heel wat geld mee gemoeid gaat. Na een gesprek met een pensioenadviseur ben ik van gedachten veranderd. Van anti ben ik nu zelfs een voorstander geworden. Het lijkt er namelijk op dat het voor deelnemers en gepensioneerden van Pensioenfonds ING juist gunstig is om over te gaan. Dit wordt met name veroorzaakt door de hoge buffers die het Fonds nu moet aanhouden en in het nieuwe stelsel niet. Het lijkt mij dus een goede zaak om over te gaan naar het nieuwe stelsel, en liever gisteren dan overmorgen. Maar wel met de kanttekening dat ons pensioen nooit minder mag worden dan dat het nu is.”

Wat betekent een scheiding voor uw pensioen?

Een scheiding heeft gevolgen voor uw pensioen. Deze gevolgen zijn groter als u getrouwd was of een geregistreerd partnerschap had, dan wanneer u alleen samenwonend was.

Was u getrouwd of had u uw partnerschap geregistreerd? Dan houdt uw ex-partner recht op bijzonder partnerpensioen dat tijdens het huwelijk of geregistreerd partnerschap is opgebouwd. Dit wordt uitgekeerd na uw overlijden. Daarnaast is de hoofdregel dat uw ex-partner wettelijk gezien recht blijft houden op de helft van het pensioen dat u tijdens het huwelijk of het geregistreerd partnerschap heeft opgebouwd.

Ongehuwd samenwonen

Woonde u alleen samen met uw ex-partner en was uw partner aangemeld en geregistreerd bij Pensioenfonds ING? Dan houdt uw ex-partner recht op bijzonder partnerpensioen dat tijdens uw samenwonen is opgebouwd en wordt uitgekeerd na uw overlijden. Uw ouderdomspensioen is

van u. Dit hoeft u niet te delen met uw ex-partner.

Uitbetaling

U bent er zelf voor verantwoordelijk dat het ouderdomspensioen aan uw ex-partner wordt uitbetaald. Pensioenfonds ING kan uw ex-partner zijn of haar deel rechtstreeks betalen. Dit geeft u dan binnen twee jaar na de scheiding aan ons Fonds door. U kunt er ook voor kiezen om het pensioen straks zelf elke maand aan uw ex-partner te betalen. Net wat u prettig vindt. De tweede optie kan echter fiscale gevolgen hebben, dus informeert u zich vooraf goed.

Hoe geef ik het door?

Als u in Nederland gaat scheiden of uw geregistreerd partnerschap wordt beëindigd, dan geeft de gemeente dat aan ons door. Gaat u in het buitenland scheiden? Laat ons dit dan wel weten. Als u niet meer samenwoont met uw partner, geeft u ons dat digitaal door via Mijn Pensioen of door middel van het formulier 'Ontbinding partnerschap bij samenleven'.

Blijf op de hoogte van de laatste ontwikkelingen

Wilt u op de hoogte blijven van de laatste ontwikkelingen van Pensioenfonds ING? Laat dan uw e-mailadres bij ons achter. Op die manier kunnen we u nog sneller op de hoogte stellen van het laatste nieuws over uw pensioen en/of ons Fonds. U kunt uw privé-e-mailadres doorgeven door in te loggen in uw persoonlijke omgeving via Mijn Pensioen op pensioenfondsing.nl.

Maak van je hart geen moordkuil

Uw pensioen is belangrijk voor u. Dat begrijpen wij. Bent u ergens niet tevreden over of heeft u een klacht? Neem dan gerust contact met ons op.

Onlangs hebben we ons klachtenreglement naar een hoger niveau getild. Elke melding van ontevredenheid wordt nu vastgelegd en waar mogelijk opgepakt. Zelfs voordat u het als een 'officiële klacht' zou bestempelen. We gebruiken uw feedback om onze dienstverlening verder te verbeteren.

Meld u aan voor het deelnemerspanel

Wilt u meedenken over de communicatie van Pensioenfonds ING? Ons deelnemerspanel beoordeelt op gezette tijden teksten of ideeën. Zo kunnen we de communicatie met u verder blijven verbeteren!

Interesse? Stuur een e-mail naar communicatie@pfing.nl. U kunt ook een mail sturen als u mee wil werken aan een interview voor *Antwoorden* of voor onze website.

Online wijzigen rekeningnummers

Wijzigt uw bankrekeningnummer, de loonheffingskorting of wellicht beide? U kunt nu eenvoudig de wijzigingen doorgeven via het 'Mijn Pensioen' op pensioenfondsing.nl. Dat is niet alleen eenvoudiger, maar ook minder foutgevoelig.

Betaalkalender

Elke maand op de 23ste maakt Pensioenfonds ING uw pensioen over; op die dag staat het bedrag op uw bankrekening. In december betalen we in verband met de feestdagen een dag eerder uit, op 22 december.

Feiten over het nieuwe pensioenstelsel

Aan de vragen en reacties die we bij het Fonds van deelnemers en gepensioneerden krijgen, zien we dat er naar aanleiding van de mogelijke stap naar het nieuwe pensioenstelsel nogal wat misverstanden de ronde doen.

Bijvoorbeeld over wie er beslist of we overgaan. Pensioenfonds ING kan alleen overgaan als de sociale partners hiervoor eerst een verzoek doen. Dit verzoek is tot op heden nog niet gedaan. De sociale partners hebben nog tot uiterlijk 1 januari 2025 om dit te doen.

Een andere veelgehoorde vraag is of de persoonlijke pensioenpot in het nieuwe pensioenstelsel leeg kan raken. We kunnen u geruststellen: dat kan niet. Net als in het huidige stelsel garandeert Pensioenfonds ING een levenslang pensioen bij een eventuele overgang naar het nieuwe pensioenstelsel. Op de website nieuwpensioen.pensioenfondsing.nl vindt u antwoorden op alle regelmatig voorkomende vragen over het nieuwe stelsel en wordt doorlopend het laatste nieuws over de mogelijke overstap gepubliceerd.

Wilt u in het buitenland pensioen ontvangen?

Dat kan. Daarvoor hebben wij alleen wel uw burgerservicenummer (BSN) nodig en het bankrekeningnummer waarop u uw pensioen wilt ontvangen. Een nieuw rekeningnummer kunt u doorgeven via het wijzigingsformulier. Heeft u een rekeningnummer buiten de EU? Dan kan pensioen overmaken naar een rekeningnummer buiten de EU kosten met zich meebrengen, in verband met de kosten die het Pensioenfonds hiervoor maakt. Daarnaast kan de buitenlandse bank extra kosten bij u in rekening brengen. Deze gaan van uw pensioen af. De hoogte van deze kosten verschillen per bank en per land. Het Fonds heeft hier geen invloed op. Heeft u een Nederlands rekeningnummer of een rekeningnummer binnen Europa, dan zijn er geen kosten.

U ontvangt uw pensioen in principe op de 23ste van elke maand. Valt deze dag in een weekend of op een feestdag, dan maken wij het over op de werkdag vóór de 23ste. Betalingen buiten Europa staan niet dezelfde dag op uw rekening; dit kan een paar dagen duren. Wilt u deze kosten of latere ontvangstdatum van uw pensioen voorkomen? Kijk dan of u binnen Europa een rekening kunt openen. Wij maken uw pensioen dan op deze rekening over.

Jaaropgave voor uw belastingaangifte

Als u van Pensioenfonds ING een pensioen ontvangt, sturen wij u elk jaar een opgave van uw ontvangen pensioen. Deze jaaropgave ontvangt u in januari samen met uw betaalspecificatie. U heeft de gegevens uit de jaaropgave nodig voor uw belastingaangifte. Bewaar deze dus goed. Uw jaaropgave vindt u ook in uw online omgeving bij Pensioenfonds ING: pensioenfondsing.nl/mijn-pensioen.

Hoeveel pensioen ontvang ik netto?

U krijgt elke maand uw pensioen. Wij zijn daarbij verplicht op uw bruto pensioen loonheffing en premies in te houden. Elke maand ziet u op uw rekeningafschrift de bedragen die wij inhouden. Eens per jaar, in januari, ontvangt u een betaalspecificatie met bruto- en nettobedragen. Hierbij ontvangt u een toelichting. Hoeveel u uiteindelijk netto overhoudt van uw pensioen hangt af van uw overige inkomsten en van uw aftrekposten. Bij uw belastingaangifte komt alle informatie bijeen. De Belastingdienst laat u vervolgens weten of u iets terugkrijgt of dat u nog iets moet bijbetalen.

Ontmoet oud-collega's van ING of NN

Als oud-medewerker van ING Bank is het mogelijk om u aan te sluiten bij De Vereniging Oud-medewerkers ING (VO-ING). Via netwerkbijeenkomsten, lezingen en excursies kunt u oud-collega's ontmoeten, netwerken en kennis uitwisselen. Ook kunt u bij de VO-ING terecht met vragen over bankzaken, (zorg)verzekeringen, pensioenen en sociale en fiscale wetgeving. Bovendien krijgt u korting op schade- en zorgverzekeringen. Zie vo-ing.nl.

VO-NN is de belangenbehartiger voor gepensioneerden van NN en voor medewerkers en nog niet gepensioneerde oud-medewerkers van NN vanaf 50 jaar. De vereniging behartigt uw belangen op het gebied van pensioen, maar doet ook een aanbod voor uw (zorg)verzekering. Daarnaast biedt VO-NN haar leden een platform waar ze elkaar kunnen ontmoeten, organiseert de vereniging excursies en webinars en zorgt zij ervoor dat de leden geïnformeerd worden over de oud-werkgever NN. Zie vo-nn.nl.

Vragen? Wij helpen u graag

Carolijn en haar collega's beantwoorden graag uw vragen.

Zo kunt u ons bereiken:

pensioenloket@pensioenfondsing.nl

088 - 116 2405,
elke werkdag van 8.30 tot 17.00 uur.

pensioenfondsing.nl:
u kunt chatten via de website of u gebruikt het contactformulier om ons uw vraag door te geven.

'Uw vraag, mening of reactie bepaalt mede onze communicatie'

Heldere taal
In deze column legt een expert van Pensioenfonds ING in gewone taal uit hoe het zit met een veelgebruikte term rond pensioenen.

Deze keer gaat Communicatiemanager Oscar Morriën in op de communicatie van Pensioenfonds ING.

Met regelmaat ontvangen we van u vragen, meningen en reacties. Iedere vraag wordt beantwoord, maar dat is niet het enige wat we ermee doen. Uw vragen en reacties zijn voor ons een belangrijk signaal van wat er leeft en speelt onder deelnemers en gepensioneerden.

Zo hebben we onze communicatie in dit magazine en op onze website met betrekking tot 'uw persoonlijke pensioenpot' in het nieuwe pensioenstelsel aangescherpt. Meerdere deelnemers benaderden ons namelijk met de vraag of deze leeg kan raken. Voor de goede orde: uw pensioen is levenslang

gegarandeerd en uw pensioenpot kan dus bij een eventuele overgang naar het nieuwe stelsel niet leegraken.

Niet alleen uw vragen en reacties zijn voor ons belangrijk, ook uw deelname aan onze onderzoeken levert waardevolle input op. Zo hebben we nieuwe inzichten verkregen uit het onderzoek naar uw tevredenheid over ons Fonds. Zie daarvoor het artikel op pagina 14 en 15.

Een ander onderzoek ging over uw houding tegenover een eventuele overgang van Pensioenfonds ING naar het nieuwe pensioenstelsel. Niet alleen de deelnemers uit de representatieve steekproef werden hiervoor actief benaderd; iedere deelnemer van het Fonds kreeg de kans om zijn/haar mening te geven. Velen van u hebben aan die oproep gehoor gegeven. In dit magazine en op onze website leest u de uitkomsten.

Ook vroegen we u naar specifieke onderwerpen rondom het nieuwe pensioenstelsel waarover u meer informatie zou willen ontvangen. We gebruiken uw suggesties onder meer voor onze communicatie over een eventuele overgang naar het nieuwe stelsel op onze themawebsite nieuwpensioen.pensioenfondsing.nl.

Het meest recente onderzoek waarvoor wij u hebben benaderd gaat over de risico's waarvan u vindt dat wij die mogen nemen met onze beleggingen. Het Fonds doet dit onderzoek met enige regelmaat en onderzoekt daarbij onder meer of onze huidige beleggingskeuzes, waarbij we weinig risico nemen, nog steeds aansluiten bij uw wensen. De resultaten hiervan vindt u binnenkort op onze website.

Ontvangt u in de toekomst een uitnodiging voor deelname aan een onderzoek? Weet dan dat uw mening voor ons telt.

'Uw vragen en reacties zijn voor ons een belangrijk signaal van wat er leeft en speelt'

KEUZEMOGELIJKHEDEN

Hoe bereid je je voor op je pensioen?

In 1979 ging Yvonne de Kleijn (68) bij de Nederlandse Middenstandsbank werken, die later is opgegaan in ING. Daarna volgde een dienstverband bij Nationale Nederlanden en Pensioenfonds ING. Welke pensioenkeuzes heeft zij gemaakt en hoe kijkt ze daar – nu ze een jaar met pensioen is – op terug?

Stiekem was Yvonne wel een beetje teleurgesteld dat ze niet tot na haar 67ste twee dagen per week kon blijven doorwerken. Het werk zelf, het contact met collega's... het was haar na ruim 43 jaar werken zo dierbaar geworden. Ook het idee dat je wereld kleiner wordt als je niet meer werkzaam bent, benauwde haar een beetje. Maar toen bleek dat het zou betekenen dat ze dan wel heel veel belasting zou moeten gaan betalen, was de keuze snel gemaakt: in augustus 2022 was haar laatste werkdag en per november van dat jaar ging ze officieel met pensioen.

'Wie zegt dat je 67 jaar wordt?'

Voordat het zover was, heeft ze zich goed laten voorlichten. Onder meer via het Pensioenloket. "Toen mijn pensioenleeftijd naderde, ben ik mij erin gaan verdiepen. Zo heb ik een webinar bijgewoond van Pensioenfonds ING. De grootste vraag waar ik mee worstelde was: zal ik het deel dat ik heb opgebouwd bij Pensioenfonds ING laten uitkeren bij 65 jaar of wachten tot 67 jaar als ik mijn pensioen van NN CDC Pensioenfonds ook ontvang? Op advies van een collega heb ik mijn pensioen al deels laten uitkeren vanaf mijn 65ste, toen ik dus ook nog werkte. Want wie zegt dat je 67 wordt?" Yvonne vertelt dat ze altijd heel spaarzaam is geweest. "Om mijzelf te belonen heb ik van het extra geld dat op deze manier vanaf 2020 binnenkwam zonnepanelen aangeschaft en een auto gekocht." Het enige nadeel van eerder uitkeren is dat je daardoor, net als Yvonne, in een hogere belastingschijf terecht kunt komen. "Maar dat woog niet op tegen wat ik met het geld heb kunnen doen."

'Yvonne let op, je pensioen is voor jezelf!'

Terugkijkend vond Yvonne de begeleiding bij haar pensioenkeuzes vanuit Pensioenfonds ING goed. "Zo ontdekte ik dat mijn partnerpensioen omgezet kon worden naar extra ouderdomspensioen. Ik ben mijn oude baas bij ING ook dankbaar dat hij bij mijn eerste scheiding tegen mij zei: 'Yvonne let op, je pensioen is voor jezelf!'" Hoewel Yvonne twee keer is gescheiden, ontvangen haar ex-partners geen partnerpensioen. "Ik zou iedereen die

'Ik zou iedereen die een scheiding meemaakt aanraden zich goed te laten adviseren door een pensioenadviseur of het Pensioenloket en eventuele wijzigingen ook op te laten nemen in een convenant'

een scheiding meemaakt aanraden zich goed te laten adviseren door een pensioenadviseur of het Pensioenloket en eventuele wijzigingen ook op te laten nemen in een convenant. Mijn oud-collega raadde mij ook aan om mijn pensioen, toen ik van ING naar Nationale Nederlanden ging, niet over te hevelen, wat achteraf een goede keuze bleek te zijn."

Mede doordat Yvonne doordachte keuzes heeft gemaakt, geniet ze van deze fase in haar leven én van een

goed pensioen. "Ik begon ooit met 40 uur per week, heb de laatste 22 jaar 36 uur per week gewerkt en de 13 jaar daarvoor, toen mijn kinderen klein waren, 20 uur per week. Ik heb mijn werk altijd met ontzettend veel plezier gedaan, maar geniet nu ook van de tijd die ik heb om te wandelen, fietsen, tuinieren en lezen. Ook fungeer ik als oproep-oma voor mijn kleinkinderen, een tweeling, en ga ik vier keer per jaar een weekje weg in eigen land. Nederland is zo mooi! Nee, ik mag echt niet klagen!"

DRIE BELANGRIJKE VRAGEN EN ANTWOORDEN

Welke externe factoren hebben invloed op mijn pensioen?

De rentestijging, onrust in de wereld, tegenvallende beursresultaten en het nieuwe pensioenstelsel. In hoeverre hebben deze ontwikkelingen invloed op het rendement van de beleggingen van Pensioenfonds ING en daarmee op uw pensioen? We vroegen het aan Henk Bruins, Actuaris van Pensioenfonds ING.

Henk Bruins: “Ik kan u geruststellen. Hoewel we in een onrustige tijd leven, heeft dit vooralsnog geen invloed op uw pensioen. Pensioenfonds ING belegt om uw pensioen nu en in de toekomst te kunnen betalen en waar mogelijk te verhogen. Dat is ons doel en daar zetten we ons elke dag voor

in. Er spelen altijd factoren waar het Fonds geen invloed op heeft, zoals de verschillende oorlogen, in Oekraïne, Israël en de Palestijnse gebieden. Maar hoe vreselijk die ook zijn, dergelijke situaties zullen niet snel van invloed zijn op de hoogte van uw pensioen bij Pensioenfonds ING.”

Vraag 1

Hebben negatieve rendementen als gevolg van rentestijging invloed op mijn pensioen?

“Negatieve rendementen hebben gelukkig niet zomaar invloed op uw pensioen bij Pensioenfonds ING. Enerzijds omdat het Fonds een sterke buffer heeft; hierdoor kunnen we tegen een stootje. Anderzijds omdat een flink deel van het rendement er feitelijk weinig toe doet. Dat zit zo: Pensioenfonds ING heeft het renterisico – het risico dat de dekkingsgraad gevoelig is voor renteveranderingen – vrijwel helemaal afgedekt. Dat doet het Fonds door veel te investeren in vastrentende beleggingen.

De winsten en verliezen die het Fonds lijdt op die vastrentende beleggingen zie je wel terug in de rendementen, maar ze werken maar beperkt door in de dekkingsgraad, die al enige tijd stabiel rond de 150% ligt.”

Vraag 2

Wat is de invloed van de onrust in de wereld op mijn pensioen?

“De vreselijke situatie in onder meer Oekraïne, Israël en de Palestijnse gebieden lijkt ons Fonds financieel nauwelijks te raken. In 2021 heeft ons Fonds heroverwogen in welke landen het wil beleggen. Autoritaire regimes en landen die op internationale sanctie lijsten staan, passen niet binnen ons beleggingsbeleid.

Wel merken we wat van de onrust die dit met zich meebrengt op de

‘De dekkingsgraad is al enige tijd stabiel rond de 150%’

breedere financiële markten. De rendementen staan hierdoor onder druk, maar daar is ons Fonds op dit moment tegen bestand.”

Vraag 3

Worden de beleggingsrisico's groter bij een eventuele overgang naar het nieuwe pensioenstelsel?

“Dat hangt deels af van de wensen van de deelnemers. In november werd een onderzoek gedaan onder de deelnemers om te vernemen hoe zij aankijken tegen beleggingsrisico's. Het Fonds moet zo'n onderzoek elke vijf jaar verplicht uitvoeren. Dit onderzoek bepaalt mede of het Fonds in het nieuwe stelsel anders gaat beleggen.

Daarnaast heeft een overgang naar het nieuwe pensioenstelsel mede als doel dat een deel van de huidige buffer aan de deelnemers wordt gegeven om de pensioenen te verhogen. Pensioenfonds ING denkt dat er daarna nog voldoende buffer overblijft om toekomstige schokken in de meeste gevallen op te vangen. Maar als er schokken optreden die dusdanig groot zijn dat ze alleen door de huidige hoge buffer konden worden opgevangen, dan zal een stuk van het verhoogde pensioen weer moeten worden ingeleverd. Dat is dan onvermijdelijk.”

KLANTTEVREDENHEIDSONDERZOEK 2023

Wat vindt u van ons?

Dit voorjaar heeft Pensioenfonds ING een klanttevredenheidsonderzoek gehouden, onder meer om de houding ten opzichte van het Fonds en het gevoerde beleid in kaart te brengen. Over het algemeen waren de uitkomsten positief. Gepensioneerden geven Pensioenfonds ING in 2023 gemiddeld een 8,3. Deelnemers een 7,5.

Deelnemers en gepensioneerden zijn over het algemeen positief over Pensioenfonds ING. In grote lijnen is het sentiment gelijk — al zijn gepensioneerden positiever dan deelnemers die nog niet met pensioen zijn, zowel wat betreft tevredenheid, vertrouwen als imago. Senior communicatiemanager Simone Schothorst: “We zijn blij dat deelnemers hun stem hebben laten

horen. Opvallend is dat hoewel de scores ten opzichte van de steekproef in 2021 iets gedaald zijn, we hoger scoren dan vergelijkbare pensioenfondsen en ook minder sterk zijn gedaald.” Een positieve uitzondering is de stelling: ‘Pensioenfonds ING let op de kosten.’ In 2021 was 30% het daarmee eens, in 2023 48% van de deelnemers.

Heldere communicatie

Gepensioneerden ervaren het Fonds als deskundig en bekwaam en vinden dat er helder gecommuniceerd wordt. Ongeveer driekwart vindt de informatie vanuit Pensioenfonds ING bij het maken van de pensioenkeuzes (zeer) goed. 84%ervaart voldoende hulp bij het maken van pensioenkeuzes. Het Fonds wordt door deelnemers gezien als financieel sterk, met een hoge dekingsgraad. Toch weten ze niet goed waar ze aan toe zijn in de toekomst. Er is vooral onzekerheid over het nieuwe pensioenstelsel en wat dit voor hen zal

betekenen. “Hier zullen we op inspelen door hen zodra dat mogelijk is meer persoonlijk te informeren, maar eerst moet de beslissing nog genomen worden of Pensioenfonds ING overgaat naar het nieuwe stelsel”, licht Simone Schothorst toe.

Begeleiding bij pensioenkeuzes

Van de deelnemers die nog niet met pensioen zijn, vindt driekwart van de deelnemers dat Pensioenfonds ING voldoende begeleiding geeft bij het maken van pensioenkeuzes. Een kwart van de deelnemers heeft behoefte aan uitgebreidere begeleiding bij het maken van pensioenkeuzes. Genoemd wordt onder meer dat er behoefte is aan een totaalplaatje van wat iemand heeft opgebouwd bij meerdere fondsen. Simone Schothorst: “Met de nieuwe online tool Mijn Pensioenschets komen we tegemoet aan die wens. Mijn Pensioenschets geeft u inzicht in uw financiële toekomst. Met deze tool

vergelijkt u uw totale (verwachte) inkomsten en uitgaven en kunt u een globaal beeld krijgen van het effect van belangrijke pensioenkeuzes op uw toekomstige financiële situatie.”

Ook weer driekwart van de deelnemers vindt dat Pensioenfonds ING maatschappelijk verantwoord moet beleggen. “50% is op de hoogte van ons MVB-beleid, dus dit moeten we nog actiever communiceren.”

Onderwerpen die leven

Bij de open vragen worden zowel indexatie als het nieuwe pensioenstelsel veel genoemd. Dat deze onderwerpen leven onder deelnemers wordt ook hierbij weer bevestigd. “Deelnemers zijn vooral op zoek naar nog meer persoonlijke aandacht, informatie en hulp. Daar zullen we rekening mee houden in onze communicatie, nu en in de nabije toekomst”, besluit Simone Schothorst.

DUURZAAMHEIDSVERSLAG 2022

Bijdragen aan een betere wereld

Dit jaar hebben we ons online duurzaamheidsverslag over 2022 gepubliceerd. Ook over 2023 gaan we dat weer doen. Hiermee geven we u inzicht in de wijze waarop we duurzaam en verantwoord beleggen in de praktijk brengen. Ook maken we inzichtelijk welke resultaten er inmiddels mee behaald zijn.

Vraag 1

Welke informatie vind ik in het duurzaamheidsverslag?

In ons duurzaamheidsverslag geven we antwoord op acht beleggingsvragen, zoals of maatschappelijk verantwoord beleggen wel voldoende rendement oplevert en of we in de wapenindustrie beleggen. Ook vertellen we, onder meer aan de hand van concrete resultaten, hoe Pensioenfonds ING verantwoord en duurzaam beleggen in de praktijk brengt. Zo willen we naar een CO₂-neutrale portefeuille in 2050 en hebben we in 2022 een verdere reductie van de uitstoot van CO₂ van de beleggingsportefeuille gerealiseerd. Vanaf het duurzaamheidsverslag over 2023 zullen wij uitgebreider rapporteren over de voortgang van onze ambities.

Vraag 2

Hoe komen beleggingskeuzes tot stand?

Om onze deelnemers een waardevast pensioen te kunnen bieden, kijken we bij beleggingskeuzes naast het rendement, risico's en kosten ook

naar duurzaamheidsfactoren op het gebied van milieu, mens en maatschappij. Uit onderzoek in 2022 is gebleken dat onze deelnemers het belangrijk vinden dat we maatschappelijk verantwoord beleggen.

Vraag 3

Wat betekenen alle crisissen in de wereld voor mijn pensioen?

Helaas leven we in een tijd waar de ene crisis overgaat in de andere, denk aan de oorlogen in Oekraïne, Israël en de Palestijnse gebieden. Klimaatverandering vormt daarbovenop een groot risico voor een gezonde en leefbare wereld. Overstromingen, periodes van droogte, hittegolven, migratiestromen en klimaatbeleid bevatten financiële risico's voor onze beleggingen, maar bieden ook kansen. Als Pensioenfonds ING zien we het thema Klimaat dan ook als een langetermijntrend. Wij zijn van mening dat we juist in tijden van crisis de uitgezette koers moeten continueren om een steentje bij te dragen aan een betere wereld.

Tot slot leest u in het duurzaamheidsverslag over onze strategie en vindt u er een lijst van bedrijven waarin we beleggen. Een gedetailleerd overzicht van de cijfers en ontwikkelingen van Pensioenfonds ING in 2022 is te vinden in ons jaarverslag.

Duurzaamheidsverslag

Het online duurzaamheidsverslag kunt u vinden op duurzaamheidsverslag2022.pensioenfondsing.nl.

